

Morten Bøe
Rettedalen 1
4330 ÅLGÅRD

Vår dato: 24.04.2024

Vår ref.: 202305584-4 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE avslår søknad om å bygge Markeland kraftverk i Lyngdal kommune, Agder

Vi viser til søknaden deres av 20.03.2023 om tillatelse til å bygge Markeland kraftverk.

NVEs vedtak

Markelandsbekken er en sidebekk til Lyngdalselva som er varig verna gjennom verneplan for vassdrag. Det planlagte kraftverket vil føre til en vesentlig endring av vannføringsdynamikken i vassdraget, og vil derfor, etter NVEs vurdering, komme i konflikt med vassdragets verneverdier.

NVE avslår derfor søknaden om Markeland kraftverk uten ytterligere saksbehandling. Avslaget har hjemmel i vannressursloven §§ 34 og 35 nr. 5 og 8, og § 24, 2. ledd, bokstav c).

Om klage og klagerett

Hvis du er uenig i vedtaket vårt kan du klage. Informasjon om dette finner du vedlagt.

Om søknaden

Markeland kraft SUS v/Morten Bøe har søkt om å bygge Markeland kraftverk. Det er planlagt et inntak i elva på kote 200,5. Fra inntaket skal vannveien, graves ned frem til planlagt kraftstasjon på kote 49. En strekning på ca. 500 m av elva blir fraført vann. Middelvannføring i elva er oppgitt til 495 l/s. Det er planlagt en maksimal slukeevne på 810 l/s, som utgjør 164 % av middelvannføringen. Det er planlagt å slippe en minstevannføring på 35 l/s forbi inntaket. Kraftverket er planlagt med en installert effekt på 0,99 MW, og vil ifølge meldingen gi en årlig produksjon på 3,6 GWh.

NVEs vurdering

NVEs konkrete vurderinger bygger på informasjon gitt i søknaden, fagrapporten for biologisk mangfold (Ecofact rapport 895 - 2022) og andre tilgjengelige kilder. NVE mener at denne informasjonen er tilstrekkelig til å gjøre vedtak i saken.

Utbygging må ikke komme i konflikt med verneverdiene

Lyngdalselva har status som type - og referansevassdrag, og er blant få vassdrag på Sør- og Østlandet som strekker seg uregulert fra fjell til hav. Det overordnede målet med vassdragsvernet er å ta vare på et utsnitt av norsk vassdragsnatur. I supplerende av verneplan for vassdrag, vedtatt av Stortinget i 2005, ble det åpnet for utbygging av mikro- og minikraftverk på inntil 1 MW i verna vassdrag. Det er satt som en klar forutsetning at utbyggingen ikke kommer i konflikt med verneverdiene.

Markeland kraftverk planlegges med en installert effekt på 0,99 MW og oppfyller kriteriet for å søke konsesjon i verna vassdrag. Normalt er kommunen vassdragsmyndighet for søknader om konsesjon for kraftverk under 1 MW, jf. vannressursloven § 64. I forskrift om kommunens myndighet i mindre vannkraftsaker, § 1, er verna vassdrag et av unntakene fra denne myndigheten. Derfor er NVE vassdragsmyndighet og fatter vedtak i denne saken.

NVE kan i medhold av vannressursloven § 24, 2. ledd, bokstav c) unnlate å sende en søknad på høring dersom det er klart at søknaden vil bli avslått.

På bakgrunn av Stortingets vedtak og forarbeider mener NVE at nye kraftverk i verna vassdrag som hovedregel ikke skal bygges der en utbygging vil svekke verneverdiene. Det må imidlertid foretas en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle, der det legges vesentlig vekt på verneverdiene. For verna vassdrag er vektlegging av endringer i vannføringsregimet og naturinngrep viktige momenter for å vurdere virkningene som et tiltak vil ha på verneverdiene.

Prinsippet om naturlig vannføring i verna vassdrag

I verna vassdrag er det et prinsipp at det skal være igjen en romslig og naturlig variasjon i vassdraget også etter utbygging, slik at vassdraget ikke fremstår som regulert. Dette prinsippet er stadfestet av Olje- og energidepartementet (nå Energidepartementet) gjennom flere vedtak, blant annet i klageavgjørelse for Hegelstad kraftverk¹, Malmei kraftverk² og Kilåi kraftverk³. Der blir det fremhevet at det sjelden gis konsesjon til et høyere maksimalt vannuttak enn ca. 30 % av middelvannføringen, av hensyn til naturmiljøet og naturlige variasjoner i vannføringen gjennom året.

I 2023 avslo NVE å gi konsesjon til Sagstua kraftverk⁴, begrunnet i at tiltaket medførte for stor endring i vannføringsdynamikk.

Størrelsen på største og minste vannføring har betydning for hvordan vannføringsdynamikken påvirkes. Fra Markelandsbekken er det planlagt et vannuttak som utgjør 164 % av middelvannføringen. Det vil føre til at elvemiljøet blir sterkt påvirket av den reduserte vannføringen.

¹ NVE200700984-5 13.6.2008

² NVE200700012-32 18.12.2013

³ NVE200700795-35 7.11.2013

⁴ NVE202218753-2 28.04.2023

Etter NVEs syn vil en utbygging av Markeland kraftverk med et største vannuttak tilsvarende 164 % av middelvannføringen frata vassdraget dets naturlige vannføringsdynamikk, og dermed ikke være forenlig med utbygging i verna vassdrag. Dette alene er avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Oppsummering og konklusjon

Av hensyn til verneverdiene i utbyggingsområdet vedtar NVE at søknad om konsesjon for bygging av Markeland kraftverk i Lyngdal kommune må avslås uten ytterligere saksbehandling. Planene er i strid med verneverdiene.

Vi har ikke vurdert fordelene ved tiltaket og konsekvenser for andre allmenne Interesser.

Når verneverdiene taler imot, avslås søknaden uten at det gjøres en fordel-ulempevurdering med hjemmel i vannressursloven § 25. Vi har derfor ikke vurdert ulempene i form av konsekvensene for andre allmenne interesser i vassdraget, opp mot fordelene ved tiltaket som for eksempel kraftproduksjon.

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Morten Bøe

Kopimottakerliste:

Jonny Gabrielsen
Bystøl AS
STATSFORVALTEREN I AGDER

LYNGDAL KOMMUNE
AGDER FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.